

महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ
कृषी हवामानशास्त्र विभाग
कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

विभाग प्रमुख : डॉ.डी.एस.पोखरकर

फोन : २५५३८००९

हवामानावर आधारीत कृषि संदेश

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

पुणे

दिनांक: १९.०९.२०१७

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २८.३ ते ३२.२ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २१.७ ते २२.९ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८१ ते ९३ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६२ ते ९५ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी २.९ ते ५.२ कि.मी. होता, बाष्पीभवनाचा वेग २.५ ते ४.६ मि.मी. प्रति दिन होता. प्रखर सुर्यप्रकाशाचे तास २.२ ते ४.९ प्रति दिवस होते. मागील आठवड्यात ३२.२ मिमी इतका पाऊस झाला.

हवामान अंदाज : या आठवड्यात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २७.० ते २८.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल तर किमान तापमान २०.० ते २२.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ९२ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ७२ टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा वेग ताशी ७ ते १६ किलोमीटर दरम्यान राहिल. आकाश ढगाळ राहिल. वार्याची दिशा नैऋत्ये कडून ईशान्येकडे राहिल.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

जिल्ह्यात दिनांक १९, २० व २१ सप्टेंबर रोजी अनेक ठिकाणी व दिनांक २२ व २३ सप्टेंबर रोजी काही ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. पावसाची शक्यता लक्षात घेता पावसाचे अतिरिक्त पाणी शेतात साठून राहणार नाही ह्याची दक्षता घ्यावी व अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करण्याची व्यवस्था करावी. खरीप पिकांची काढणी करून सुरक्षित ठिकाणी साठवणुक करावी. कोरडवाहू भागात रबी पिकांच्या पेरणीपूर्वी जमिनीत पाणी मुरविण्यासाठी बंदिस्त वाफे तयार करावेत.

पिक	पिक अवस्था	कृषि सल्ला
पपई :		पावसाची शक्यता लक्षात घेता पावसाचे अतिरिक्त पाणी बागेत साठून राहणार नाही ह्याची दक्षता घ्यावी जेणे करून पाणी झाडाच्या बुंध्याला लागू नये व अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करण्याची व्यवस्था करावी.
तुर :	फुलोरा व शेंगा भरण्याची अवस्था	तुरीमधील फुलोरा व शेंगा भरण्याच्या अवस्थेमध्ये घाटे अळी/पिसारी पतंग व शेंगा माशी यासाठी एकात्मिक किड व्यवस्थापन पध्दतीने नियंत्रण करावे यामध्ये तृण धान्याचे आंतरपिक असल्यास किडीचे प्रमाण कमी राहण्यास मदत होते .एच.एन.पी.व्ही (HNPV) या जैविक किडनियंत्रणाचा वापर करावा .फुलकळी लागताना पहिली फवारणी निबोळी अर्क ५% दुसरी फवारणी पहिल्या फवारणीनंतर १२ ते १५ दिवसांनी हेलीओकील (HNPV) ५०० मिली ५०० लिटर पाण्यात मिसळून प्रति हेक्टर व गरजेनुसार तिसरी फवारणी १८.५ % प्रवाही क्लोरअॅट्रीनिलीप्रोल (कोरॅझोन) १५० मिली अथवा इमामेक्टीन बेझोएट २०० ग्रॅम ५०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
रब्बी ज्वारी :	पेरणी अवस्था	जिरायत रब्बी ज्वारीच्या पेरणीसाठी रान तयार करावे व पेरणीसाठी सुधारित वाणाची निवड करावी. पेरणीपूर्वी प्रति किलो बियाण्यास ४ ग्राम गंधक ३०० मेश पोताचे चोळावे तसेच २५ ग्राम अझोटोबॅक्टर व पी.एस.बी. कल्चर चोळावे.

गवार, भेंडी :	पिक वाढीची अवस्था	गवार, भेंडीवरील भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी पाण्यात विरघळणारे ८०% गंधक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
वांगी :	पिक वाढीची अवस्था	वांग्यामध्ये शेंडा आणि फळे पोखरण्या-या अळीच्या नियंत्रणासाठी ४% निंबोळी अर्क ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी किंवा सायपरमेथ्रीन २५%, ५ मिली प्रति १० लिटर या प्रमाणात फवारावे .दर आठवड्याला किडलेले शेंडे आणि फळे गोळा करून नष्ट करावीत.
कापूस	पिक वाढीची अवस्था	कापूस पिकावरील शेंदरी बोंड अळीच्या नियंत्रणासाठी ५% निंबोळी अर्क किंवा प्रोफेनोफॉस ५० ई.सी .३० मिली किंवा स्पोनोसॅड ४५ एस सी ३.५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला पिके :	पिक वाढीची अवस्था	वेलवर्गीय भाजीपालामधील फळमाशी किडीच्या व्यवस्थापनासाठी हेक्टरी १५ ते २० क्युलुरचे गंध सापळ्याचा वापर करावा. काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला पिकावरील केवडा या रोगाच्या नियंत्रणासाठी मॅटॅलॅक्झील ८% + मॅन्कोझेब ६४%, हे संयुक्त बुरशीनाशक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
भात	लागवड	भात क्षेत्रात ५ ते १० से.मी पाण्याची पातळी ठेवून अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करण्याची व्यवस्था करावी. भात पिकावर कडा करपा रोग नियंत्रणासाठी कॉपरओक्झीक्लोरायड २५ ग्राम किंवा कार्बेन्डॅझिम १० ग्राम प्रति १० लि.पाण्यातून फवारावे.
टोमॅटो	फळे लागणे	टोमॅटो पिकावरील करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहुन फवारणी करावी.
सिताफळ :	फळे लागणे	सध्याच्या पावसाळी हवामानात सिताफळाची फळे देठाकडून काळी पडू नयेत म्हणुन १% बोर्डो मिश्रण फवारावे.
फळझाडे		सध्याचा ढगाळ व दमट हवामानामुळे द्राक्ष, डाळींब, चिक्, लिंबू ई. फळझाडाच्या बागेमध्ये विविध रोगांच्या नियंत्रणासाठी ५० ग्राम ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीची १० किलो कंपोस्ट अथवा शेणखतात मिसळून प्रत्येक झाडाच्या बुंध्याभोवती आळ्यात खांदणी करून मातीत मिसळावी व नंतर पाणी द्यावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांचे रोगप्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकियांच्या सल्ल्याने करावे. १. पावसाळ्यात ओल्या आणि कोवळ्या हिरव्या चा-याचे प्रमाण अधिक असल्याने जनावरांना योग्य त्या प्रमाणात हिरवा चारा खाऊ घालावा म्हणजे जनावरांना पोटफुगी होणार नाही. २. सर्व जनावरांना पावसाळ्यात जंताचे औषध पाजावे. पिण्यास नेहमी स्वच्छ पाणी द्यावे. ३. पावसाळ्यात मेंढीच्या खुरामध्ये चिखल्या होतात. त्याकरिता महिन्यातून एकदा कॉपर सल्फेट किंवा फॉर्मॉल्डिहाइड द्रावण असलेल्या उथळ हौदातून मेढ्यांचे संपूर्ण खुर बुडतील अशा सोडाव्यात. ४. जनावरांना चा-याकरिता ज्वारी, बाजरी, मका, चवळी, संकरित नेपीयर गवत (फुले जयवंत) इ. चारा पिकांची लागवड करता येईल.